

บทที่ 4 กลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Aj. Nipawan Poojom

LAS2206 การบริหารการจัดซื้อจัดจ้าง

CONTENT

1. กำหนดมาตรฐานในการคัดสรรผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์
2. กระบวนการคัดเลือกผู้ผลิตที่มีศักยภาพ
3. การประเมินผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์
4. การจัดแบ่งประเภทผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์
5. แบบจำลองกลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย
6. แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์
7. ระบบในการวัดและประเมินผลผู้จัดจำหน่าย

การกำหนดมาตรฐานในการคัดสรรผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

1.1 สินค้าหรือตัวผลิตภัณฑ์ (Product)

ถ้าตัวสินค้ามีความหลากหลายของไลน์ผลิตภัณฑ์ ซึ่งความหลากหลายเหล่านี้ย่อมดึงดูดความสนใจจากฝ่ายจัดซื้อได้มากกว่าผู้ผลิตที่มีความหลากหลายสินค้าจำกัด นอกจากนี้ยังมีปัจจัย 4 ตัวหลัก คือ

- คุณภาพของสินค้าและบริการ
- ความคุ้มค่าของราคา (ในแง่ต้นทุนและการบริการ)
- ศักยภาพของซัพพลายเออร์ในการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์
- ศักยภาพในการจะเป็นผู้จัดจำหน่ายแบบผูกขาดเจ้าเดียว

การกำหนดมาตรฐานในการคัดสรรผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

1.2 เงื่อนไขทางการค้า (Trade Term)

- ระดับราคาต้นทุนที่ผู้ผลิตนำเสนอ
- รอบระยะเวลาการชำระเงินที่เหมาะสม
- เงื่อนไขการให้ส่วนลด
- การให้ Volume guarantee การค้าประกันยอดขาย
- ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการขาย เช่น ต้นทุนในการจัดเก็บสินค้า

1.3 ชื่อเสียงของผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์ (Supplier Reputation)

- รายชื่อลูกค้าในปัจจุบันของผู้ผลิต
- ชื่อเสียงในด้านมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพ
- ชื่อเสียงของผู้บริหารระดับสูงของบริษัท
- ชื่อเสียงทางการเงิน

การกำหนดมาตรฐานในการคัดสรรผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

1.4 ระบบการจัดการ (System Support)

- ระบบการจัดการสินค้าคงคลัง
- การบริหารจัดการลูกค้า เช่น การรับเปลี่ยนคืนสินค้าที่ชำรุด
- ระบบการจัดการด้านธุรกิจ เช่น การมีประสิทธิภาพในส่วนของการ

1.5 การส่งเสริมการตลาด (Advertising & Promotion)

- ชื่อเสียงของตราสินค้าของผู้ผลิต (Reputation of the supplier's Brand)

กระบวนการคัดเลือกผู้ผลิตที่มีศักยภาพ

กระบวนการประเมินผู้ผลิตซัพพลายเออร์

หลักการในการประเมินประกอบด้วย 3 หลักดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของโรงงาน (Factory audits)

ทางจัดซื้อและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ จะเข้าตรวจสอบโรงงานเพื่อตรวจสอบคุณภาพ และเทคนิคการผลิตว่าตรงตามมาตรฐานที่แจ้งไว้หรือไม่

2. การวัดผลการให้บริการจัดส่งสินค้า

2.1 Timelines การจัดส่งสินค้าถูกต้องตรงตามวันเวลาที่ระบุในใบสั่งซื้อหรือไม่

2.2 Accuracy การจัดส่งสินค้าถูกต้องเที่ยงตรงตามใบสั่งซื้อสินค้าหรือไม่

- % line fill accuracy คือ % ที่วัดว่าสินค้าถูกส่งมาตรงตามรายการที่สั่งหรือไม่

- % case fill accuracy คือ % ที่วัดว่าสินค้าถูกส่งมาตรงตามจำนวนที่สั่งหรือไม่

กระบวนการประเมินผู้ผลิตซัพพลายเออร์

Item	Order	Delivery Date	Actual Delivery Order	Actual Delivery Date	Timelines %	Line Fill %	Case Fill %
1	100	1/8/13	50	1/8/13			
2	100	1/8/13	50	1/8/13			
3	100	1/8/13	0	1/8/13			
	300		100		100	67	33

3. Sale monitoring

การวัดผลการขาย การวัดผลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขาย โดยกำหนดช่วงระยะเวลาของการวัดผลเป็น รายอาทิตย์ รายเดือน รายไตรมาส หรือ รายปี เพื่อใช้เปรียบเทียบอัตราการเติบโต (Growth rate) โดยวัดผลผ่านดัชนีวัดต่อไปนี้

- % share of value sale คือ % สัดส่วนมูลค่ายอดขายต่อยอดขายทั้งหมดของกลุ่มสินค้านั้น
- % share of volume sales คือ % สัดส่วนของปริมาณยอดขายต่อปริมาณยอดขายทั้งหมดของกลุ่มสินค้านั้น
- Gross Profit คือ กำไรขั้นต้น(กำไรที่เกิดขึ้นจากรายได้หักลบต้นทุนขายทั้งหมด ซึ่งต้นทุนขายจะรวมถึงค่าสูญเสียของสินค้าไปด้วย)
- % Gross margin คือ % กำไรเมื่อเทียบสัดส่วนกับยอดขาย

กระบวนการประเมินผู้ผลิตซัพพลายเออร์

- **GMROI (Gross Margin Return on Inventory)** คือ กำไรส่วนต่างจากการลงทุนในสต็อกสินค้า (อัตราส่วนระหว่าง กำไรขั้นต้น ต่อ สินค้าคงคลังโดยเฉลี่ยในราคาทุน)
- **DOS (Day of Supply)** คือ จำนวนวันในการเก็บสินค้า
- **% Customer satisfaction** คือ % ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้า

การจัดแบ่งประเภทผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

ประเภทผู้ผลิตสามารถแบ่งได้ 4 กลุ่มดังนี้

1. ผู้ผลิตกลุ่ม A ผู้ผลิตที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

- มี % ส่วนแบ่งยอดขายสูง
- มี % กำไรสูง(อัตราผลตอบแทนกำไรจากการลงทุนในสต็อกสินค้าสูงกว่าค่าเฉลี่ย)
- มีประวัติการให้บริการจัดส่งสินค้าเที่ยงตรงครบถ้วน เกิน 95%

2. ผู้ผลิตกลุ่ม B ผู้ผลิตที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

- มี % ส่วนแบ่งยอดขายสูง
- มี % กำไรต่ำ(อัตราผลตอบแทนกำไรจากการลงทุนในสต็อกสินค้าค่อนข้างต่ำ)
- มีประวัติการให้บริการจัดส่งสินค้าเที่ยงตรงครบถ้วน เกิน 90%

การจัดแบ่งประเภทผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์

3. ผู้ผลิตกลุ่ม C ผู้ผลิตที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

- มี % ส่วนแบ่งยอดขายไม่มากนัก
- มี % กำไรสูง(อัตราผลตอบแทนกำไรจากการลงทุนในสต็อกสินค้าค่อนข้างสูง)
- มีประวัติการให้บริการจัดส่งสินค้าเที่ยงตรงครบถ้วน ไม่ต่ำกว่า 90%

4. ผู้ผลิตกลุ่ม D ผู้ผลิตที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

- มี % ส่วนแบ่งยอดขายต่ำ
- มี % กำไรต่ำ(อัตราผลตอบแทนกำไรจากการลงทุนในสต็อกสินค้าต่ำ)
- มีประวัติการให้บริการจัดส่งสินค้าเที่ยงตรงครบถ้วน ต่ำกว่ามาตรฐาน

แบบจำลองกลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย

เป็นตัวช่วยระบุแนวทางโดยรวมในการจัดหาประเภทผลิตภัณฑ์ที่สำคัญๆ ขององค์กร รวมไปถึงการคัดสรรผู้จัดจำหน่ายในจำนวนที่เหมาะสม โดยแบบจำลองประกอบด้วยแกนสองมิติ แกนตั้ง (y-axis) แสดงถึงระดับของความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์ (product complexity) และแกนนอน (x-axis) แสดงถึงระดับความเป็นอิสระที่มีในตลาดผู้จัดจำหน่ายนั้น (market freedom)

แบบจำลองกลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย

ระดับความซับซ้อนของผลิต

คือ ระดับของทักษะความรู้ที่จำเป็นต้องมีสำหรับการจัดหา การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์นั้น(รวมถึงลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (uniqueness)) รวมถึงคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของผลิตภัณฑ์นั้น ผลิตภัณฑ์ที่มีความซับซ้อนต่ำอาจจัดอยู่ในประเภทสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodities)

ระดับของความเป็นอิสระที่มีในตลาดผู้จัดจำหน่าย

คือ ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน และ/ หรือการกระจายตัว (fragmentation) ในตลาดผู้จำหน่าย (อาจรวมถึงขนาดของต้นทุนอันเนื่องมาจากการสับเปลี่ยนตัวผู้จัดจำหน่าย) หากระดับความเข้มข้นในการแข่งขัน / กระจายตัวภายในตลาดผู้จัดจำหน่ายสูงขึ้น ก็จะส่งผลให้ขนาดของต้นทุนอันเนื่องมาจากการสับเปลี่ยนตัวผู้จำหน่ายนั้นน้อยลง และระดับความเป็นอิสระในตลาดผู้จำหน่ายก็จะปรับตัวสูงขึ้น

แบบจำลองกลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย

เกณฑ์	องค์ประกอบ	ในระดับ	วัดไม่ได้	เหตุผลสนับสนุน
ความซับซ้อนของผลิตภัณฑ์	ทักษะความรู้ที่จำเป็นต่อการจัดซื้อจัดหาผลิตภัณฑ์	ต่ำสูง		
	คุณสมบัติ ลักษณะ หรือข้อกำหนดทางเทคนิคของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ	ต่ำสูง		
	ความแข็งแกร่งของตราผลิตภัณฑ์สินค้า	ต่ำสูง		
	ความสำคัญเชิงกลยุทธ์ของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ	ต่ำสูง		
	ภาพโดยรวม	ต่ำสูง		
ความเป็นอิสระที่มีในตลาดผู้จัดจำหน่าย	จำนวนของผู้จัดจำหน่ายที่เป็นไปได้ในตลาด	ต่ำสูง		
	ต้นทุนในการสับเปลี่ยนตัวผู้จำหน่าย (ต้นทุนสูง - ความเป็นอิสระจะต่ำ)	ต่ำสูง		
	ความสามารถในการสับเปลี่ยนผู้จัดจำหน่าย	ต่ำสูง		
	ความเป็นไปได้ในการจัดหาได้จากทั่วทุกภูมิภาค	ต่ำสูง		
	สัดส่วนของยอดซื้อเมื่อเทียบกับยอดซื้อรายอื่นๆ	ต่ำสูง		
	ขนาดขององค์กรผู้จัดหาเมื่อเทียบกับผู้ซื้อรายอื่นๆ ในตลาด	ต่ำสูง		
	ภาพโดยรวม	ต่ำสูง		

การวิเคราะห์ระดับเต็มในระบบแกนสองมิติ

แบบจำลองกลยุทธ์ในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย

สูง ความซับซ้อน ของผลิตภัณฑ์	จัดหาผลิตภัณฑ์จากผู้จัดจำหน่ายเพียง รายเดียว โดยมุ่งเน้นการเจรจาต่อรองใน เรื่องของคุณภาพเป็นสำคัญ	จัดหาผลิตภัณฑ์จากผู้จัดจำหน่ายเพียง รายเดียวหรือหลายราย โดยการคัดเลือกจาก วิธีการออกไปค่าขอใบเสนอราคา แบบ เฉพาะเจาะจง แล้วมุ่งเน้นในการเจรจา ต่อรองในเรื่องของต้นทุนโดยรวม และการ ให้บริการเป็นสำคัญ
ต่ำ	จัดหาผลิตภัณฑ์จากผู้จัดจำหน่ายเพียง รายเดียว โดยคัดเลือกจากวิธีการออกไปค่า ขอใบเสนอราคา แบบเฉพาะเจาะจง แล้ว มุ่งเน้นการเจรจาต่อรองในเรื่องของการ ให้บริการเป็นสำคัญ	จัดหาผลิตภัณฑ์จากผู้จัดจำหน่ายเพียง รายเดียวหรือหลายราย โดยการคัดเลือกจาก วิธีการออกไปค่าขอใบเสนอราคา แบบ เฉพาะเจาะจง แล้วมุ่งเน้นในการเจรจา ต่อรองในเรื่องของต้นทุนโดยรวม เป็น สำคัญ
	ต่ำ	ความเป็นอิสระในตลาด ผู้จำหน่าย สูง

แบบจำลองในการคัดเลือกผู้จัดจำหน่าย

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

แนวทางปฏิบัตินี้จะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรผู้จัดหาและผู้จัดจำหน่ายเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในเชิงเศรษฐกิจ ในขณะที่บางแนวทางเป็นเพียงการปฏิบัติที่องค์กรผู้จัดหาอาจเลือกที่จะประยุกต์ใช้เป็นการภายในโดยลำพัง

เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดหาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นสำหรับการบรรลุถึงการได้มาซึ่งคุณค่าสูงสุดของการจัดซื้อจัดหา

สามารถแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ คือ

1. แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการตัวผู้จัดจำหน่าย (Vendor Management)
2. แนวทางปฏิบัติสำหรับแนวทางในการจัดซื้อจัดหา (Buying Approaches)
3. แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการในเชิงวัตถุดิบ (Material Management)

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

1. แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการตัวผู้จัดจำหน่าย (Vender Management)

ถูกออกแบบมาไว้สำหรับให้องค์กรผู้จัดหาได้ปฏิบัติกร่วมกับผู้จัดจำหน่าย เพื่อลดต้นทุนโดยรวม พัฒนาปรับปรุงศักยภาพในการผลิตของผู้จัดจำหน่าย และ บรรลุผลลัพธ์ที่ได้มาซึ่งคุณภาพในตัวผลิตภัณฑ์ที่ดีเยี่ยม โดยจะเกี่ยวข้องกับ

1.1 การกำหนดแผนงานให้กับผู้จัดจำหน่าย (Supplier Program) : โดยผู้จัดจำหน่ายต้องสร้างโรงงานผลิตชิ้นส่วน หรือโกดังเก็บชิ้นส่วนอยู่ใกล้หรือติดกับ โรงงานที่มีสายการผลิตเพื่อประกอบชิ้นส่วนต่างๆ เข้าเป็นสินค้าสำเร็จรูปของ องค์กรผู้จัดหา

- ระบบที่ผู้จัดจำหน่ายเป็นผู้ดูแลจัดการเติมผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนที่พร่องไป (supplier - managed replenishment)
- ระบบการทดแทนผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนตามจำนวนที่ใช้ไปจริง (pull replenishment)

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

- ระบบการแจ้งการจัดส่งล่วงหน้า (advance – Shipping – Notice : ASN)
- ระบบการจัดส่งแบบทันเวลาพอดี (just – in – time deliveries)

1.2 การคัดสรรเฉพาะกลุ่มผู้จัดจำหน่ายที่มีคุณภาพ (Supplier base rationalization) : กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการประเมิน คัดเลือกและรวบรวมผู้จัดจำหน่ายเข้าด้วยกันตามเกณฑ์ของผลการดำเนินงาน

- ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอ
- การที่ผู้จำหน่ายได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล หรือใช้ห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานสากลในการวิเคราะห์คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และสามารถที่จะออกใบรับรองคุณภาพจากการวิเคราะห์ดังกล่าว (Certification of analysis : COA) ก่อนที่จะทำการส่งมอบผลิตภัณฑ์

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

- ระบบการแจ้งการจัดส่งล่วงหน้า (advance – Shipping – Notice : ASN)
- ระบบการจัดส่งแบบทันเวลาพอดี (just – in – time deliveries)

1.2 การคัดสรรเฉพาะกลุ่มผู้จัดจำหน่ายที่มีคุณภาพ (Supplier base rationalization) : กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการประเมิน คัดเลือกและรวบรวมผู้จัดจำหน่ายเข้าด้วยกันตามเกณฑ์ของผลการดำเนินงาน

- ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอ
- การที่ผู้จำหน่ายได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล หรือใช้ห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานสากลในการวิเคราะห์คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และสามารถที่จะออกใบรับรองคุณภาพจากการวิเคราะห์ดังกล่าว (Certification of analysis : COA) ก่อนที่จะทำการส่งมอบผลิตภัณฑ์

2. แนวทางปฏิบัติสำหรับแนวทางในการจัดซื้อจัดหา (Buying Approaches) :
องค์กรผู้จัดหาอาจนำรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการจัดซื้อจัดหาให้ได้มากที่สุด

2.1 การควบรวมผู้จัดจำหน่ายจาก 3-2 ไป 1 (3-2-1 consolidation) :

- เริ่มต้นจากการที่ผู้จัดหาคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายขึ้นมาให้เหลือเพียงสามรายจากการเรียกประกวดราคาแบบแข่งขันโดยทั่วไปแบบไม่เฉพาะเจาะจง
- ในรอบถัดมา องค์กรผู้จัดหาคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายเพียงสองรายจากจำนวนสามราย
- ในรอบสุดท้าย สองบริษัทจะทำการชั่งชั่งกันสำหรับการได้เป็นคู่ค้าในเชิงกลยุทธ์เพียงรายเดียว

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

2.2 การรวบรวมปริมาณในการสั่งซื้อ (Bundling) : ช่วยให้องค์กรผู้จัดหาได้ประโยชน์จากการสั่งซื้อในปริมาณมาก และการประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลิตภัณฑ์

- องค์กรผู้จัดหาสามารถรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มสมาชิกเพื่อการจัดการร่วมกัน (consortiums) เพื่อการจัดการร่วมกันนั้นจะทำการเจรจาต่อรองกับผู้จัดจำหน่าย
- ประโยชน์ คือ ประหยัดต้นทุนโดยรวมของผลิตภัณฑ์วัตถุดิบ และประหยัดจากการจัดส่ง

2.3 การป้องกันความเสี่ยงในการซื้อขายสินค้าโภคภัณฑ์ (commodity hedging) : ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการลดผลกระทบอันเนื่องมาจากความผันผวนทางด้านราคาให้ได้มากที่สุด

- ช่วยลดผลกระทบทางด้านราคาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
- ลดความผันผวนของราคาของวัตถุดิบที่ต้องการจัดหา

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

3. แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการในเชิงวัตถุดิบ (Material Management) :

การนำกลยุทธ์การบริหารจัดการในเชิงวัตถุดิบ ซึ่งได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการมีวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนประกอบที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานบนสายการผลิต (ready – to – use input material) และการคัดสรรประเภทผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่สุดเก็บไว้ในคลังเท่าที่จำเป็น (SKU rationalization)

3.1 การจัดหาวัตถุดิบที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานบนสายการผลิต (ready – to – use) : วัตถุดิบหรือชิ้นส่วนประกอบจะถูกจัดส่งมายังสายการผลิตที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน (process - ready) และครบถ้วนในคุณภาพ (quality – ready) ประโยชน์คือ มีวัตถุดิบอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานบนสายการผลิตคือ

- การลดลงของวัตถุดิบในปริมาณที่จำเป็น
- การลดขั้นตอนการทำงานลง
- ช่วงระยะเวลาในการผลิตสั้นลง

แนวทางปฏิบัติอันดีเยี่ยมในยุทธวิธีการจัดหาเชิงกลยุทธ์

- ❑ **สภาพพร้อมใช้งาน** คือ ลักษณะการบรรจุหีบห่อและขนาดของบรรจุภัณฑ์ที่พร้อมที่จะป้อนเข้าสู่สายการผลิตขั้นตอนสุดท้าย (final assembly)
- ❑ **สภาพครบถ้วนในคุณภาพ** คือ วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์นั้นถูกจัดส่งมาจากผู้จัดจำหน่ายที่ได้รับรองตามมาตรฐานสากล

3.2 การคัดเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ที่สำคัญจัดเก็บในคลังเท่าที่จำเป็น (material and / or SKU rationalization) : เป็นแนวทางปฏิบัติที่รวบรวม และลดความซ้ำซ้อนในจำนวนของประเภทผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงจำนวนคลังสินค้าที่ใช้จัดเก็บประเภทผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ คือ

- การลดลงในปริมาณที่จำเป็นต้องมีไว้สำหรับวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนประกอบ
- ต้นทุนอันเกี่ยวเนื่องที่สามารถประหยัดลงได้

ระบบในการวัดและประเมินผลผู้จัดจำหน่าย

ต้นทุนอันเนื่องมาจากการที่ไม่เข้าไปบริหารจัดการกับตัวผู้จัดจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ นั้นย่อมสูงกว่าต้นทุนที่เสียไปกับการเข้าไปบริหารจัดการกับผู้จัดจำหน่าย

แนวทางปฏิบัติสำหรับการวัดผลผู้จัดจำหน่ายประกอบด้วย

- ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานในตัวผู้จัดจำหน่าย (Performance Measures) : ความพึงพอใจในด้านตัวผลิตภัณฑ์ และการให้บริการ
- ดัชนีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่ายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประเมินในคุณภาพของระบบการให้บริการลูกค้า : การส่งมอบตรงเวลา การส่งมอบได้ครบถ้วนตามคำสั่งซื้อ ระยะเวลาในการส่งมอบ
- องค์กรผู้จัดหาควรวัดผลการดำเนินงานตลอดทั้งกระบวนการจัดซื้อจัดหา ผลิตภัณฑ์สิ้นค่านั้น : การตรวจสอบระหว่างการผลิต การตรวจสอบในขั้นตอนสุดท้าย ผลผลิตที่ได้ (yields) คุณภาพของงานทำซ้ำใหม่ (rework) คุณภาพงานซ่อมภายใต้ระยะเวลารับประกัน (warranty repairs) ระบบการรับคืนผลิตภัณฑ์จากลูกค้า (customer returns)

ระบบในการวัดและประเมินผลผู้จัดจำหน่าย

- การมีระบบที่เป็นมาตรฐานสำหรับการใช้วัดความพึงพอใจของหน่วยงานภายในองค์กรผู้จัดหา (Internal Customer Satisfaction) : ผลการประเมินควร จะถูกแจ้งกลับ (feedback) ไปยังผู้จัดจำหน่าย
- องค์กรผู้จัดหาควรมีระบบแสดงความชื่นชมแก่ผู้จัดจำหน่าย (Supplier Recognition Programs) ที่มีผลงานดี
- คณะทำงานมืออาชีพที่รับผิดชอบต่อการบริหารสายสัมพันธ์กับผู้จัดจำหน่าย ควรจะเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลระบบการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย
- ระบบควรจะช่วยให้ทั้งสององค์กรทราบถึงระดับความคืบหน้าที่น่าไปสู่เป้าหมายร่วมกัน
- ผู้จัดจำหน่ายต้องได้รับรายงานที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของตนเอง
- การวัดผลการดำเนินงานจะถูกดำเนินการโดยคณะทำงานที่ติดต่อประสานกับผู้จัดจำหน่ายโดยตรง

ระบบในการวัดและประเมินผลผู้จัดจำหน่าย

ดัชนีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ควรนำมาใช้ในการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้จัดจำหน่ายที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรผู้จัดหา คือ

- ความคิดริเริ่มทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ จากผู้จัดจำหน่าย
 - ในเชิงปริมาณ
 - ในเชิงคุณภาพ
- รอบระยะเวลาในการส่งมอบนวัตกรรมใหม่ที่สั่งลง
- แนวโน้มที่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการลดจำนวนประเภทผลิตภัณฑ์สินค้าที่ต้องจัดซื้อจัดหาและจัดเก็บลง
- ความง่ายต่อการใช้งาน
- ความง่ายและสะดวกใจที่จะร่วมทำธุรกิจด้วย

การเจรจาต่อรองในการจัดซื้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

CONTENT

1. ความหมายของการเจรจาต่อรอง
2. วัตถุประสงค์ของการเจรจาต่อรอง
3. การใช้การเจรจาต่อรองในการจัดซื้อ
4. เวลาและโอกาสที่ต้องมีการเจรจาต่อรอง
5. การวางแผนและการเตรียมตัวเพื่อเจรจาต่อรอง
6. กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง
7. การเจรจาต่อรองการซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบ
8. กระบวนการเจรจาต่อรอง

ความหมายของการเจรจาต่อรอง

หมายถึง การสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแสดงเหตุและผล เพื่อหวังผล โดยใช้ศิลปะการชักจูงใจให้ผู้สนทนาเห็นคล้อยตามด้วยความเต็มใจ

หมายถึง ความต้องการที่จะทำให้มีความพอใจให้เกิดขึ้นในการติดต่อไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านธุรกิจการค้าหรือด้านอื่นๆ トラバใดก็ตามที่มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อสร้างสัมพันธภาพหรือกระชับสัมพันธภาพ โดยอ้างข้อตกลงถือว่าเป็นการเจรจา

วัตถุประสงค์ของการเจรจาต่อรอง

1. เพื่อแสวงหาราคาที่ยุติธรรมและสมเหตุสมผลสำหรับคุณภาพวัสดุ หรือสินค้าที่จะเจรจาต่อรอง
2. เพื่อให้ผู้ขายทำตามสัญญา
3. ทำการควบคุมลักษณะที่มีการปฏิบัติตามสัญญา
4. การชักชวนให้ผู้ขายให้ความร่วมมือให้มากที่สุดกับบริษัทผู้ซื้อ
5. พัฒนาความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและต่อเนื่องกับผู้ขาย

การเจรจาต่อรองในการจัดซื้อ

1. ตัวขับเคลื่อนในการเจรจาการจัดซื้อ : เทคโนโลยีที่ล้ำสมัย คุณภาพที่ลูกค้าต้องการ
2. ผลกระทบจากการเจรจาต่อรอง : การแกว่งตัวของราคา อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสนใจเชิงสัมพันธของแต่ละฝ่าย อำนาจในการเจรจาต่อรอง
3. การเจรจาต่อรองในการจัดซื้อ เรื่องที่ผู้ซื้อและผู้ขายจะเจรจาต่อรอง มีดังนี้
 - ราคา ข้อตกลงและเงื่อนไขของสัญญา
 - เมื่อไม่สามารถร่างรายละเอียดของสินค้าที่จัดหาหรือบริการ
 - เปลี่ยนแปลงแบบ คุณลักษณะเฉพาะของสินค้า
 - เมื่อมีการประมูลงาน แต่ไม่ได้ผู้ขายในช่วงเวลานั้น
 - ไม่มีราคากลางของสินค้า
 - การแก้ไขจากเวลาที่กำหนดไว้เดิม
 - เปลี่ยนจุดจัดส่ง ยานพาหนะ บรรจุภัณฑ์หรือหีบห่อ
 - เปลี่ยนแปลงราคา

การเจรจาต่อรองในการจัดซื้อ

- ปัญหาในการยอมรับพัสดุที่มีต้นทุนต่ำกว่าสัญญา
- เปลี่ยนแปลงอัตราดำเนินงาน และกำไรส่วนเกินที่ระบุตามสัญญาขั้นต้น
- การยกเลิกข้อตกลงและปัญหาในการจำหน่ายทรัพย์สิน ซาก และสินค้าที่เกิน
- เมื่อสินค้าหรือบริการที่จัดซื้อจัดหาได้จากแหล่งขายเพียงแหล่งเดียว

เวลา และโอกาสที่ต้องมีการเจรจาต่อรอง

การเจรจาต่อรองเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งของการจัดซื้อใช้เมื่อไม่สามารถใช้วิธีการประกวดราคาได้

1. เมื่อไม่อาจปฏิบัติตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งของการประกวดราคาได้
2. เมื่อปัจจัยผันแปรไม่ได้อยู่ที่ราคาอย่างเดียว แต่พุ่งไปที่คุณภาพและบริการด้วย
3. เมื่อผู้ซื้อเห็นว่าผู้ขายมีเทคโนโลยีที่ทำให้มีการบริการดี ถูกต้อง ผลิตทันเวลา
4. ภัยจากธุรกิจและต้นทุนไม่อาจกำหนดล่วงหน้าได้
5. เมื่อผู้ซื้อต้องการซื้อส่วนหนึ่งของขีดความสามารถของผู้ขาย แทนที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ขายออกแบบและผลิตได้เอง (ต้องการควบคุมผู้ขายเพราะต้องการปรับปรุงผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต)
6. เมื่อต้นทุนค่าเครื่องมือและการติดตั้งเป็นร้อยละส่วนใหญ่ของต้นทุนของผู้ขาย
7. เมื่อระยะเวลาที่ใช้ผลิตวัสดุที่จะซื้อกินเวลานาน จะต้องต่อรองเงื่อนไขทางการปรับราคา และกระบวนการผลิต ตลอดจนการตรวจสอบและประเมิน
8. เมื่อการผลิตต้องหยุดชะงักบ่อยเนื่องจากการเปลี่ยนใบสั่งซื้อบ่อย (เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ล้าสมัย)
9. เมื่อการตัดสินใจผลิตหรือซื้อเป็นเรื่องยากในการตัดสินใจ
10. เมื่อต้องการซื้อพัสดุจากผู้ขายรายเดียวโดยไม่พิจารณารายอื่น : ป้องกันการควบคุมโดยผู้ขาย

การวางแผนและการเตรียมตัวเพื่อเจรจาต่อรอง

การวางแผนเพื่อเตรียมให้พร้อมนับเป็นส่วนสำคัญของการเจรจา เพราะเป็นเพียงขั้นตอนเดียวที่สามารถสร้างความพร้อมได้ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

1.1 เนื้อหา : วัตถุประสงค์ , เรื่องราวทั้งหมด , สิ่งที่ต้องเจรจา , ผลลัพธ์ที่ต้องการ

1.2 สิ่งแวดล้อม : การเมือง เศรษฐกิจ

1.3 การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ : หากสามารถแจ้งล่วงหน้าได้ จะทำให้คู่เจรจาประทับใจ

1.4 ข้อมูลข่าวสาร : ข้อมูลที่มีอยู่ลึกเท่าใดยังมีประโยชน์ต่อการเจรจา

1.5 คุณลักษณะ : คุณลักษณะของโครงการเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อรอง

1.6 การสื่อสาร : การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน หรือไม่ต้องเผชิญหน้ากัน

การวางแผนและการเตรียมตัวเพื่อเจรจาต่อรอง

2. การประเมินสถานการณ์และบุคคล

2.1 สถานการณ์สำหรับการเจรจาต่อรองครั้งแรก : ต้องมีการสืบประวัติของผู้ที่จะมาติดต่อ และวัตถุประสงค์ให้ดี

2.2 บุคคล : มีตำแหน่งอะไร มีอำนาจการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด

3. ข้อเท็จจริง : ในการเตรียมการจำเป็นต้องนำข้อมูลเหล่านี้มาอภิปรายกับคณะผู้ร่วมเจรจาต่อรองก่อน บางข้อมูลที่สำคัญเปิดเผยไม่ได้ต้องเก็บรักษาไว้

4. ระเบียบวาระ

5. ทางเลือก : ต้องมีการกำหนดทางเลือกเอาไว้ก่อน โดยรวบรวมทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหมด และจัดลำดับความสำคัญ

6. ยุทธวิธี : ต้องให้เหมาะสมและใช้ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

7. การมอบบทบาทและความรับผิดชอบ : ทุกคนในทีมควรมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อที่จะได้เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายตรงกัน เข้าใจในบทบาทของแต่ละบุคคล เพื่อจะได้ไม่ยินยอมโดยสร้างความขัดแย้งภายหลัง

กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง

เป็นขั้นตอนที่ยากในการกำหนดและควบคุมเวลาเพราะขึ้นอยู่กับเนื้อหาและความต้องการของกลุ่มเจรจา ต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติ อย่าเร่งรัดให้ดำเนินไปรวดเร็วจนเกินไป ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

- 1. การหยั่งเชิง :** เพื่อช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายเพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันก่อน
- 2. การแลกเปลี่ยน :** ผู้เสนอต้องให้ข้อมูลให้ผู้ซื้อต้องการ และแจ้งผลประโยชน์ที่จะได้รับโดยตรงและไม่อ้อมค้อมหรือขู่เข็ญ
- 3. การชักจูง :** ต้องโน้มน้าวเพื่อเปลี่ยนทัศนคติของกลุ่มเจรจาให้สำเร็จ บางสถานการณ์จำเป็นต้องใช้วิธีหนักหน่วงและก้าวร้าว บางครั้งก็ใช้วิธีนุ่มนวล
- 4. การยินยอม :** ต้องเกิดจากความเต็มใจของทั้งสองฝ่าย

การเจรจาต่อรองการซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบ

ประกอบด้วย 5 หัวข้อ

1. การเจรจาเรื่องเงื่อนไขราคา : อาจจะได้เลือกวิธีการจัดซื้อหลายวิธี เช่น ให้ผู้เสนอขายหลายรายเสนอราคาเข้ามา วิธีประกวดราคาหรือประมูลราคา เป็นต้น เมื่อตกลงได้เบื้องต้นจึงจะเจรจาทอรองราคา
2. การเจรจาเรื่องเงื่อนไขการชำระเงิน
3. การเจรจាកำหนดระยะเวลาการจัดส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ : ผู้จัดซื้อต้องเข้าใจปัญหาของผู้ขายหรือผู้ผลิต ต้องให้ระยะเวลา ต้องเผื่อเวลาให้กับผู้ขายด้วย
4. การเจรจาเรื่องสถานที่จัดส่ง
5. การเจรจาการปรับปรุงคุณภาพ : ฝ่ายจัดซื้อไม่มีสิทธิไม่รับสินค้าหรือวัตถุดิบได้ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องระงับการจัดส่ง และเจรจาทกลงกันใหม่ในเรื่องคุณภาพ

การเจรจาที่เอา راحتเอาเปรียบนำไปสู่ การลดคุณภาพ การทุจริต

ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ประการคือ

1. การกำหนดกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรอง และการวิเคราะห์สถานการณ์
2. การเฝ้าสังเกตท่าทีการตอบสนอง และจุดยืนของผู้จัดจำหน่าย
3. การวางแผนการเจรจาต่อรอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการกำหนดจุดยืนของตนเอง
4. การประเมินศักยภาพของผู้จัดจำหน่าย

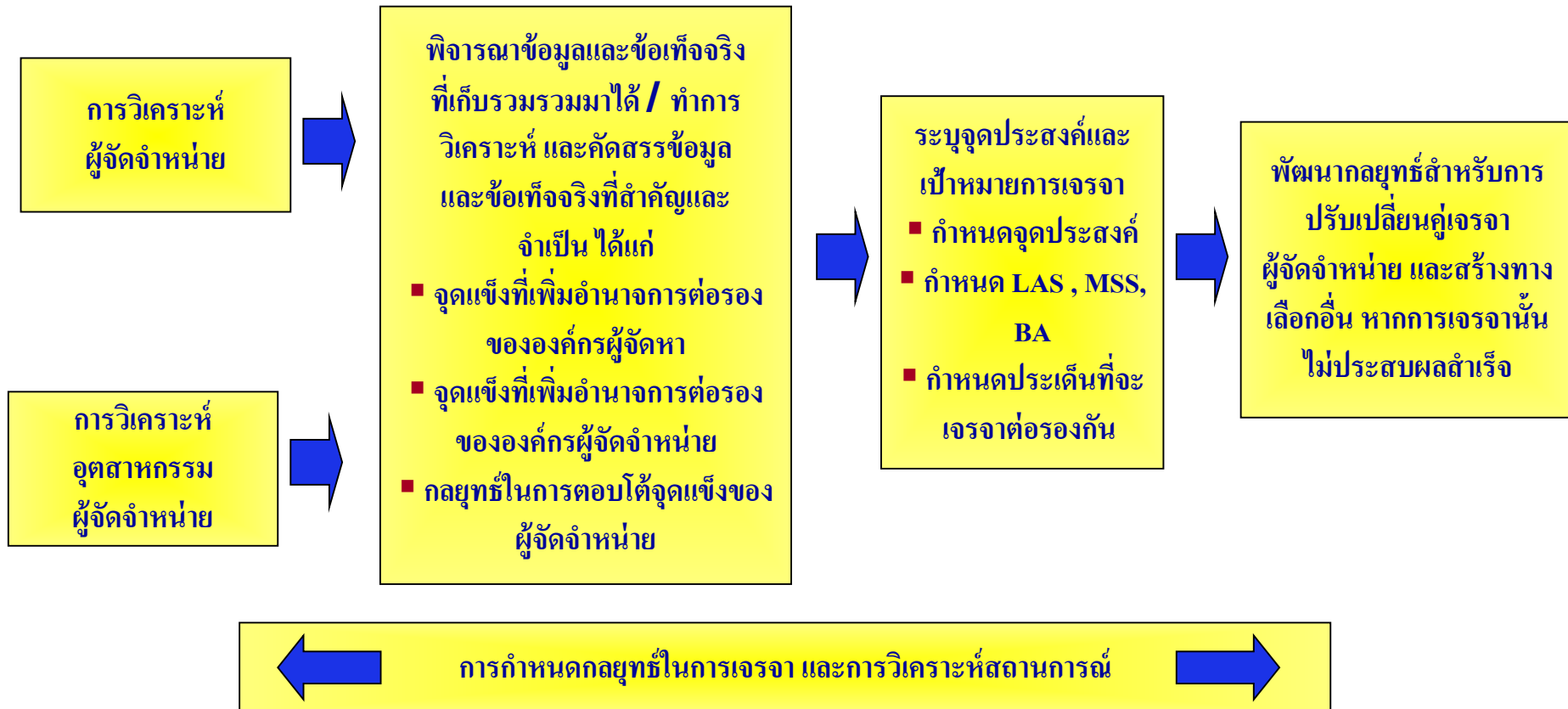
1. การกำหนดกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรอง และการวิเคราะห์สถานการณ์

เริ่มต้นด้วยการกลั่นกรองข้อมูลและข้อเท็จจริงที่สำคัญและจำเป็นต่อการระบุจุดแข็งที่สามารถเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับฝ่ายองค์กรผู้จัดหาและฝ่ายผู้จัดจำหน่าย

หลังจากนั้นองค์กรผู้จัดหาที่ยังสามารถกำหนดจุดประสงค์ของการเจรจาต่อรองและเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการระบุ

- ผลลัพธ์ที่ยอมรับได้ในระดับต่ำที่สุด (Least Acceptance Solution : LAS)
- ผลลัพธ์ในระดับสูงสุดที่มุ่งหวังไว้ (Maximum Supportable Solution : MSS)
- ทางเลือกอื่นที่ดีที่สุดหากการเจรจานั้นไม่เป็นผลสำเร็จ (Best Alternative : BA)

กระบวนการเจรจาต่อรอง

กระบวนการในการกำหนดกลยุทธ์ในการเจรจาต่อรอง และการวิเคราะห์สถานการณ์

กระบวนการเจรจาต่อรอง

ความเป็นอิสระมาก สถานการณ์ ขององค์กรผู้จัดหา	การเจรจาต่อรองแบบผสมผสาน ระหว่างลักษณะของการแพ้ - ชนะ กับลักษณะของการร่วมมือกัน อย่างสร้างสรรค์	การเจรจาต่อรอง ในลักษณะของการแพ้ - ชนะ	
	การเจรจาต่อรอง ในลักษณะของการร่วมมือกัน อย่างสร้างสรรค์	การเจรจาต่อรองแบบผสมผสาน ระหว่างลักษณะของการแพ้ - ชนะ กับลักษณะของการร่วมมือกัน อย่างสร้างสรรค์	
ความเป็นอิสระน้อย	ตลาดเป็นผู้จัดจำหน่าย	ตลาด	ตลาดเป็นผู้จัดหา

ผู้จัดจำหน่าย

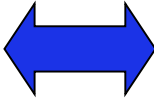
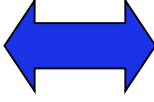
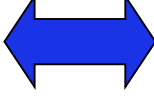

แบบจำลองการวิเคราะห์แนวทางในการเจรจาต่อรอง

กระบวนการเจรจาต่อรอง

ข้อได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ขององค์กรผู้จัดหา	ข้อได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ขององค์กรผู้จัดจำหน่าย	ประเด็นที่จะตอบโต้ขององค์กรผู้จัดหา
▪ องค์กรผู้จัดหาเป็นผู้จัดซื้อรายใหญ่ ▪ ธุรกิจนี้เป็นการจัดซื้อจัดหาผลิตภัณฑ์ประเภทสินค้าโภคภัณฑ์ ซึ่งมีผู้จัดจำหน่ายอยู่มากมายในท้องตลาด ▪ องค์กรผู้จัดหาสนใจที่จะเป็นคู่ค้าระยะยาวกับผู้จัดจำหน่าย ▪ องค์กรผู้จัดหา มีความรู้เป็นอย่างดีในอุตสาหกรรมของผู้จัดจำหน่าย คู่แข่งของผู้จัดจำหน่าย และปัจจัยในการขับเคลื่อนราคาที่สำคัญ ▪ ธุรกิจขององค์กรผู้จัดหา มีความมั่นคง และกำลังเติบโต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดซื้อจัดหาในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต	▪ องค์กรผู้จัดหาเป็นเพียงลูกค้ารายเล็กๆของผู้จัดจำหน่าย ▪ ผู้จัดจำหน่ายนั้นมีมาตรฐานคุณภาพสินค้าสูงกว่า ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่เพียงพอกับการกำหนดราคา ผลิตภัณฑ์ที่สูงกว่าคู่แข่ง ▪ ผู้จัดจำหน่ายที่มีคุณภาพเหมาะสมนั้นมีให้องค์กรผู้จัดหาเลือกเพียงไม่กี่รายเท่านั้นในตลาด ▪ ต้นทุนในการปรับเปลี่ยนตัวผู้จัดจำหน่ายนั้นสูงเกินกว่าที่องค์กรผู้จัดหาจะยอมรับได้ ▪ องค์กรผู้จัดหาแทบจะไม่มีทางเลือกอื่นในการจัดซื้อจัดหาผลิตภัณฑ์ประเภทนี้	▪ ลูกค้าส่วนใหญ่ของผู้จัดจำหน่ายก็มีขนาดพอๆกับกับองค์กรผู้จัดหา ▪ องค์กรผู้จัดหาพร้อมที่ถ่ายทอดทักษะความรู้ให้กับผู้จัดจำหน่ายรายอื่น ▪ องค์กรผู้จัดหาได้มองเห็นสถานะการแข่งขันในตลาดที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการบริการเพิ่มเติมเป็นพิเศษแก่ลูกค้า ▪ องค์กรผู้จัดหาได้เตรียมพร้อมกับความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้แล้ว เพื่อให้ธุรกิจของตนนั้นก้าวต่อไปข้างหน้าได้ ▪ องค์กรผู้จัดหา มีแนวโน้มที่จะว่าจ้างบริษัทภายนอกให้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อจัดหาทั้งกระบวนการ หรืออาจทำการรวบรวมหน่วยการผลิต เข้ากับองค์กรอื่นๆ ถ้าจำเป็น

ตัวอย่างของประเด็นข้อได้เปรียบที่ใช้ในการเจรจาต่อรอง

กระบวนการเจรจาต่อรอง

เงื่อนไขผลลัพธ์ที่ยอมรับได้ในระดับที่ต่ำสุด – LAS “ ความจำเป็น – Needs ”		เงื่อนไขผลลัพธ์ที่ยอมรับได้ในระดับที่มุ่งหวัง – MSS “ ความต้องการ – Wants ”
ราคาข้อเสนอที่น้อยพอที่จะยอมรับได้ โดยยังมีผลกำไรตามเป้าหมาย		ราคาข้อเสนอจะต้องต่ำที่สุดในตลาด
ระยะเวลาในการส่งมอบที่ยังพอมีความได้เปรียบ ในตลาดส่งมอบ		ระยะเวลาในการส่งมอบจะต้องเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
คุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับ ข้อกำหนดที่ได้ระบุไว้		คุณภาพของผลิตภัณฑ์จะต้องดีเกินกว่า ข้อกำหนดที่ได้ระบุไว้
ราคาคงเดิมตามข้อเสนอภายในหนึ่งปี		การรับประกันราคาที่ตายตัวตลอดไป

คำจำกัดความของเงื่อนไขผลลัพธ์ที่ยอมรับได้ในระดับที่ต่ำสุด – LAS และ
เงื่อนไขผลลัพธ์ในระดับสูงที่สุดที่มุ่งหวังไว้ - MSS

2. การเฝ้าสังเกตท่าทีการตอบสนอง และจุดยืนของผู้จัดจำหน่าย

โดยทั่วไปผู้จัดจำหน่ายมักจะตอบสนองด้วยการคัดค้านในกระบวนการเจรจาต่อรองที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ด้วยอ้างเหตุผลอันเกี่ยวข้องกับต้นทุนทางการเงิน

กลยุทธ์ที่อาจช่วยในการโน้มน้าวผู้จัดจำหน่ายในกระบวนการเจรจาต่อรอง คือ

- การใช้ความได้เปรียบจากสถานะการแข่งขันในตลาด (Use competitive leverage)
- การกำหนดกรอบเจรจา (Framing)
- ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ (Information)
- การกำหนดเส้นตาย (Deadlines)
- การจำกัดอำนาจในการตัดสินใจของตัวแทนผู้เข้าร่วมเจรจา (Limited Authority)

กระบวนการเจรจาต่อรอง

- การขู่ว่าจะไม่ส่งมอบผลิตภัณฑ์ให้ (Supplier Threat not to Ship Goods)
- ประเด็นการเจรจาต่อรองเฉพาะส่วนที่ไม่ครอบคลุมข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน (Single Issue Bargaining)
- คุณใช้ทฤษฎีอะไรมาพิจารณา (What 's Your Theory ?)
- การยินยอมในประเด็นเงื่อนไขหนึ่งเพื่อแลกกับข้อตกลงในอีกประเด็นเงื่อนไขหนึ่งของฝ่ายตรงข้าม (Concessions)
- การทำให้สับสน (Confusion)
- การยินยอมให้ในประเด็นเงื่อนไขที่ไม่ค่อยมีคุณค่านัก (Non-Valuable Concession)
- ทางเลือกที่ดีที่สุดหากการเจรจานั้นไม่ประสบผลสำเร็จ (Best Alternative To a Negotiated Agreement : BATNA)

กระบวนการเจรจาต่อรอง

- การกดดันให้ฝ่ายตรงข้ามยอมจำนน (Brinkmanship)
- การสร้างท่าเหมือนมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ (Perceived Flexibility)
- การควบคุมรายละเอียดปลีกย่อย (Detail Management)
- การเงียบอย่างมีชั้นเชิง (Strategic Silence)
- อิทธิพลแห่งรางวัลล่อใจ (Power of Reward)
- ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัว (Personalize the Issue)
- การให้เกียรติและรักษาหน้าคู่เจรจา (Saving Face)
- การมีส่วนร่วมรู้สึกในความเป็นเจ้าของ (Emotional Investment)

กระบวนการเจรจาต่อรอง

3. การวางแผนการเจรจาต่อรอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการกำหนดจุดยืนของตนเอง

รอบของการเจรจา	กลยุทธ์ต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ (อาจแตกต่างกันไปตามผู้จัดจำหน่าย)
☐ การเจรจาในรอบแรก	▪ แจกแจงรายละเอียดอันเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมาในใบเสนอราคาให้มีความเข้าใจตรงกัน▪ ค้นหาจุดสนใจของผู้จัดจำหน่ายในแต่ละรายให้พบ▪ ลองหยังเชิงด้วยการนำเสนอทางเลือกที่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายตน▪ มีแนวโน้มที่จะลงเอยด้วยวิธีการจัดประชุมอภิปรายร่วมกับผู้จัดจำหน่ายหลายๆ รายในคราวเดียว
☐ การเจรจาในรอบที่สอง	▪ ปรับเปลี่ยนเงื่อนไขในส่วนของ MSS , LAS และ BS ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น▪ ระบุถึงเงื่อนไขประเด็นหลักที่แท้จริง▪ ผลักดันผู้จัดจำหน่ายที่เฉื่อยชาหรือไม่ตอบสนองต่อข้อเสนออย่างแข็งขันนัก

สิ่งที่ต้องมุ่งเน้นในการเจรจารอบต่างๆ

กระบวนการเจรจาต่อรอง

รอบของการเจรจา	กลยุทธ์ต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ (อาจแตกต่างกันไปตามผู้จัดจำหน่าย)
☐ การเจรจาในรอบที่สาม	▪ คัดกรองผู้จัดจำหน่ายที่ไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นๆ ได้ออกจากกลุ่มเป้าหมาย ▪ นำข้อคิดเห็นที่ได้จากผู้จัดจำหน่ายประมวลภาพใหม่สำหรับเงื่อนไขผลลัพธ์ในระดับสูงสุดที่มุ่งหวังไว้ - MSS ▪ ใช้ความได้เปรียบในทุกด้านที่มีอยู่ของตนในการผลักดันผู้จัดจำหน่ายให้เข้าสู่เงื่อนไขผลลัพธ์ในระดับสูงสุดที่มุ่งหวังไว้ – MSS
☐ การเจรจาในรอบถัดๆ ไป	▪ ยินยอมผ่อนปรนในเงื่อนไขของตนเองลงบ้างอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้บรรลุผลในข้อตกลง โดยให้ตระหนักถึงเงื่อนไขในส่วนของ LAS และ BA เป็นหลักอยู่ในใจเสมอ ▪ วางรากฐานสำหรับการสานสายสัมพันธ์ในระยะยาว ▪ ร่วมกันในการแก้ไขปัญหากับผู้จัดจำหน่าย

สิ่งที่ต้องมุ่งเน้นในการเจรจารอบต่างๆ

ตัวแทนคณะเจรจาประกอบด้วย

1. หัวหน้าคณะเจรจา (Principal Negotiator)
2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านข้อมูลจัดซื้อภายในองค์กร (Internal Information Specialist)
3. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านข้อมูลจัดซื้อภายนอกองค์กร (External Information Specialist)
4. ผู้จดบันทึกวาระการเจรจา (Recorder)
5. ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดหา (End User)
6. ตัวแทนจากฝ่ายบริหารระดับสูง (Buyer's Executive Member)

กระบวนการเจรจาต่อรอง

ความสามารถและคุณสมบัติของบุคคลสำหรับการเจรจาต่อรองต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้น 3 ประการ

1. ความรู้
2. ทักษะ
3. ความชำนาญ

นอกจากนี้ยังต้องมีคุณสมบัติอื่นประกอบด้วย คือ

1. ความเป็นผู้นำ
2. มีทักษะในการจัดเตรียมข้อมูล
3. สามารถระงับความกลัว ผู้ปัญหา
4. การให้เกียรติคู่เจรจา
5. การศึกษาข้อเท็จจริง
6. การเตรียมแบ่งขั้นตอนการเจรจา

การเตรียมใบคำขอการเสนอราคา (RFP / RFQ Preparation)

จุดประสงค์หลักคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเตรียมไว้สำหรับการเจรจาต่อรอง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระเบียบแบบแผน

ขั้นตอนในการจัดเตรียมใบคำขอเสนอราคาประกอบด้วย

1. การวางแผนการสื่อสารกับผู้จัดจำหน่าย (Supplier Communication Plan)

เป็นการจัดทำรวบรวมรายชื่อของผู้จัดจำหน่ายและกำหนดแนวทางการติดต่อสื่อสารที่อยู่ในเครือข่ายที่เป็นไปได้ทั้งหมด และการพัฒนาระบบสำหรับการติดตามผล

2. การจัดเตรียมใบคำขอการเสนอราคา (RFP / RFQ Preparation)

เป็นเอกสารบนพื้นฐานของการระบุให้ผู้จัดจำหน่ายทราบถึงสิ่งต่างๆ ที่องค์กรผู้จัดหาต้องการจากผู้จัดจำหน่าย

ใบคำขอการเสนอราคาควรแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้จัดจำหน่าย (General Information)
- วิธีการในการนำเสนอ / กรอบเวลา (Instruction / Timeline)
- รายการผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้เสนอราคา (Bid Package / RFQ)
- แบบสอบถามที่ให้ผู้จัดจำหน่ายตอบกลับ (Supplier Questionnaire)
- วัตถุประสงค์ของการจัดทำใบเสนอราคานี้ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล (Requirement and Evaluation Criteria)

3. การจัดส่งใบคำขอการเสนอราคา (Sending RFP / RFQ)

เป็นการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการจัดส่งใบคำขอการเสนอราคาไปยังผู้จัดจำหน่ายที่อยู่ในข่ายทั้งหมด

4. การคัดเลือก และการประเมินศักยภาพของผู้จัดจำหน่าย

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกมี 3 ระดับคือ

- ระดับพื้นฐานทั่วไป (General)

จัดทำขึ้นเพื่อคัดกรองผู้จัดจำหน่ายในกลุ่มแรกซึ่งผ่านเงื่อนไขที่ยอมรับได้ในระดับต่ำสุด - LAS

- ระดับปฏิบัติการ (Operation)

ใช้สำหรับประเมินผู้จัดจำหน่ายในแต่ละรายที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การประเมินเบื้องต้น โดยจะประเมินถึงความสามารถในระดับการที่ลึกลงไป

- ระดับต้นทุนในสายการผลิต (Cost)

เป็นการมุ่งสนใจในระดับต้นทุนการผลิต ซึ่งหมายถึง ต้นทุนโดยรวมในการจัดหา (total supply costs) ไม่ใช่ราคาจัดซื้อจัดหา (purchase costs) แต่เพียงอย่างเดียว

กระบวนการเจรจาต่อรอง

ระดับที่ 1 เกณฑ์วัดระดับพื้นฐานทั่วไป		ระดับที่ 2 เกณฑ์วัดระดับปฏิบัติการ		ระดับที่ 3 เกณฑ์วัดระดับต้นทุนสายการผลิต	
เกณฑ์	น้ำหนัก	เกณฑ์	น้ำหนัก	เกณฑ์	น้ำหนัก
▪ สินค้า/บริการตรงตามต้องการ	40	▪ ระดับต้นทุน	25	▪ กลยุทธ์ในการผลิต	20
▪ ยอดขาย / ขนาด	30	▪ การออกแบบ	15	▪ เวลาเดินเครื่องจักรโดยไม่หยุดชะงัก	10
▪ การครอบคลุมพื้นที่การขาย	20	▪ คุณภาพ	35	▪ ผลิตภาพ	20
▪ หลักฐานอ้างอิง	<u>10</u>	▪ การส่งมอบ	15	▪ แรงงานทางอ้อม	5
	<u>100</u>	▪ มูลค่าเพิ่ม	<u>10</u>	▪ โครงสร้างแรงงาน	20
			<u>100</u>	▪ ค่าเสียหุ้ยในการผลิต	5
				▪ การบริหารวัตถุดิบและการจัดซื้อจัดหา	15
				▪ สินค้าคงคลัง	<u>5</u>
					<u>100</u>

การวิเคราะห์ในระดัปลึกลงในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างเกณฑ์สำหรับประเมินผู้จัดจำหน่ายในสามระดับ

เกณฑ์การประเมินอื่นๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ได้

1. ชัดความสามารถ

- การวิจัยและพัฒนา
- คำแนะนำในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
- โรงงานและอุปกรณ์
- กำลังการผลิต (ทั้งหมดที่กันไว้ให้ลูกค้าเฉพาะราย)
- ระบบการบำรุงรักษา
- การมีโรงงานหน่วยผลิตหลายแห่ง
- ระบบคุณภาพ
- สถานะทางการเงิน
- การควบคุมต้นทุน
- กลุ่มผู้จัดจำหน่ายย่อยของผู้จัดจำหน่าย
- ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และระยะทาง
- ความยืดหยุ่นในการวางแผน

กระบวนการเจรจาต่อรอง

- ความหลากหลายในแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์
- การบูรณาการอันเนื่องมาจากการผลิต จัดเก็บ และส่งมอบ
- นวัตกรรม (ด้านผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต)
- การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

2. เวลา

- การตรงต่อเวลา
- ระยะเวลาในการส่งมอบลดน้อยลง
- กำหนดเวลาในการส่งมอบ / ความยืดหยุ่น
- การตอบสนองในการให้บริการ
- การลดระยะเวลาในการผลิต
- การนำเสนอราคาอย่างตรงต่อเวลา

3. คุณภาพ

- จำนวนสินค้าด้วยคุณภาพที่ถูกต้องกลับคืน
- การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน
- การควบคุมคุณภาพของผู้จัดจำหน่ายย่อยของผู้จัดจำหน่าย
- การได้รับการรับรองตามมาตรฐานคุณภาพ ISO

4. การให้ความร่วมมือ / บริการ

- ความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการของผู้จัดจำหน่าย
- การตอบสนองในเรื่องคุณภาพ
- การบริการของฝ่ายขาย
- การบริการทางด้านเทคนิค
- การบริการของฝ่ายธุรการ
- โครงสร้างองค์กร
- การปฏิบัติตามหลักจริยธรรม
- ความรู้สึกในการมีส่วนร่วมได้เสียในการทำ

5. ต้นทุน

- เสถียรภาพของราคา
- การจัดซื้อจัดหาที่มีต้นทุนต่ำ
- ระบบการจัดเก็บสินค้า ระบบการส่งมอบแบบทันเวลาพอดี (JIT)

6. ประเด็นอื่นๆ

- สัดส่วนยอดซื้อขององค์กรผู้จัดหาเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายทั้งหมดของผู้จัดจำหน่าย
- โครงการอันเนื่องมาจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- การผลิตและส่งมอบได้ตรงตามมาตรฐานที่ต้องการ
- เสถียรภาพทางด้านแรงงาน
- ความเสี่ยงจากสกุลเงินต่างประเทศ
- ระบบ EDI และระบบการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ
- ระบบวิศวกรรม / ระบบโรงงาน / ระบบการกำหนดการผลิต
- คุณภาพของการขนส่ง / การบรรจุหีบห่อ
- การรับประกัน / โทษปรับ
- การสนับสนุนในกระบวนการที่เสนอให้
- การบริการในด้านการตรวจสอบคุณภาพ
- สัดส่วนของส่วนประกอบที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

Thank You !

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์